

Datum 2023-03-22

Diarienummer 0269/23

Justitiedepartementet, Ju2023/00511

ju.remissvar@regeringkansliet

Kopia till

ju.L7@regeringskansliet.se

Göteborgs Stads yttrande över remissen Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl

Av det remitterade utkastet framgår att de förslagna skärpningarna i utlänningslagen syftar till att minska antalet asylsökande som söker sig till Sverige, vilket ska skapa bättre förutsättningar för bra mottagande och fungerande integration. Det svenska regelverket ska således inte vara mer generöst än EU-rätten och konventionsåtaganden kräver. Utifrån de kommunala perspektiv som Göteborgs Stad har att beakta görs bedömningen att samtliga förslag i utkastet får konsekvenser för asylsökande och nyanlända, i synnerhet för kvinnor, barn och vissa utsatta grupper. Det kan då konstateras att den analys som har gjorts av lagförslagets konsekvenser för barn och för jämställdheten är inte tillräcklig. Utöver det saknas en analys av konsekvenserna för andra grupper, till exempel individer med funktionsnedsättning eller låg utbildning.

Ändrat krav för att vara anknytningsperson med tidsbegränsat uppehållstillstånd

I samband med övergången från permanenta till tidsbegränsade uppehållstillstånd för skyddsbehövande, infördes i juli 2021 bestämmelser om när det är möjligt att bevilja uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som endast har tidsbegränsat uppehållstillstånd. Det ställs i dessa fall krav på att anknytningspersonen ska ha välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd *under en längre tid*. Anledning till att den formuleringen valdes i lagtexten var enligt förarbetena, prop. 2020/21:191 s. 83, att tungt vägande remissinstanser som Justitieombudsmannen och Migrationsdomstolarna ifrågasatte Migrationskommitténs förslag om krav på välgrundade utsikter att beviljas *varaktigt uppehållstillstånd*, eftersom det inte är något som förekommer i den svenska utlänningslagstiftningen.

I nu aktuell remiss anføres att det inte kan uteslutas att kraven på en anknytningsperson i nuvarande lagstiftning är för låga i förhållande till familjeåterföreningsdirektivet, där begreppet varaktigt uppehållstillstånd används. Enligt Göteborgs Stad behövs förtydliganden göras gällande bedömningen av vad som kan anses vara ett varaktigt uppehållstillstånd. Detta behöver särskilt göras mot bakgrund av att det i författningskommentaren anges att tolkningen ska följa EU-rätten men i övrigt inte är avsedd att förändra den nuvarande ordningen.

Av Tidöavtalet framgår att asylrelaterade uppehållstillstånd ska vara tidsbegränsade och att permanenta uppehållstillstånd ska utmönstras till förmån för ett nytt system som utgår från berörd invandrades skyddsstatus. Göteborgs Stads bedömning är att det, förutsatt att ett sådant förslag tas fram och genomförs, kan få till följd att ingen individ med uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande kommer att ha välgrundade utsikter att få ett varaktigt uppehållstillstånd, vilket i sig innebär att familjeåterförening inte längre kommer att vara möjlig för dessa individer. Göteborgs Stad bedömer att en sådan konsekvens kommer att drabba framför allt kvinnor och barn som befinner sig i konflikttrabbade områden som inte kan återförenas med make och pappa i Sverige. Bedömningen är också att det kan få konsekvenser för personen som har uppehållstillstånd men som på grund av att det saknas möjlighet till familjeåterförening inte kommer att satsa på en framtid i Sverige, och därmed inte heller vara motiverad att lära sig svenska, få arbete och bli en del av det svenska samhället.

Höjd åldersgräns för att vägra uppehållstillstånd på grund av anknytning Bestämmelsen om att vägra uppehållstillstånd för anknytningspersonens make eller sambo om någon av dem är under 18 år grundar sig på artikel 4.5 i familjeåterföreningsdirektivet. I den artikeln anges att medlemsstaterna för att garantera en bättre integration och förhindra tvångsäktenskap får kräva att anknytningspersonen och dennes make ska ha uppnått en viss lägsta ålder, högst 21 år, innan maken kan återförenas med anknytningspersonen. I förslaget anges att Sverige inte ska ha ett mer generöst regelverk än vad som krävs enligt EU-rätten och internationella konventioner. Samtidigt anges att bestämmelsen inte tvingande och individuell hänsyn ska kunna tas vid bedömningen av om uppehållstillstånd bör vägras. Det kan konstateras att förändringen innebär att gällande myndighets- och äktenskapsålder i Sverige enligt förslaget inte ska tillämpas i förhållande till utländska medborgare som söker skydd här. Det går enligt Göteborgs Stad att ifrågasätta om de angivna motiven i familjeåterföreningsdirektivet, att förbättra integration och förhindra tvångsäktenskap, uppnås genom att höja åldern från 18 till 21 år.

Begränsade möjligheter till undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring för vissa skyddsbehövande

Undantaget från försörjningskravet under de första tre månaderna har gjort det möjligt för fler alternativt skyddsbehövande och deras familjer att återförenas, vilket framför allt har varit positivt ur ett barnperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv. I en tid med stigande priser, ökande arbetslöshet och bostadsbrist kan det vara svårt att uppfylla försörjningskravet som enligt förslaget ska gälla skyddsbehövande utan undantag de första tre månaderna. Det tar ofta flera år för nyanlända att genomgå etableringsprocessen och skaffa arbete, inkomst och en rimlig bostad. Detta kan få till följd att anhöriga blir kvar i konfliktdrabbade områden och då tar risken att resa till Sverige utan uppehållstillstånd för att återförenas här. När barns återförening med förälder i Sverige fördröjs får det till följd att skolgången i Sverige fördröjs vilket kan påverka förutsättningarna för vidare utbildning och arbete. I vissa fall kommer barn hinna bli vuxna och förlora möjligheten till återförening med föräldern.

Att ändra bestämmelsen om att räkna tremånadersfristen för kvotflyktingar från datum för inresan till Sverige, till datum för beslut om uppehållstillstånd, innebär att fristen börjar räknas när flyktingen fortfarande befinner sig i UNHCR:s flyktingläger. Detta medför att färre kvotflyktingar kan återförenas med familjen. Kvotflyktingar kan inte själva styra över att vidarebosättningen ska ske i tid efter beslut om uppehållstillstånd för att de ska kunna omfattas av undantaget från försörjningskrav. När bestämmelsen om att tiden skulle börja räknas vid inresan infördes, bedömdes det bland annat vara positivt ur ett barnperspektiv.

Göteborgs Stad bedömer att syftet med förslagen inte väger upp de negativa konsekvenserna.

Begränsade möjligheter att beviljas uppehållstillstånd av humanitära skäl Göteborgs Stads bedömning är att en begränsning av möjligheten till uppehållstillstånd av humanitära skäl, kommer att få en negativ påverkan på de individer som med nu gällande lagstiftning hade kunnat beviljas ett uppehållstillstånd på dessa grunder. Det innebär att vuxna som har vistats i Sverige med tidigare uppehållstillstånd och under den tiden fått särskild anknytning hit, till exempel växt upp här och etablerats på arbetsmarknaden, inte längre kan få uppehållstillstånd i ett särskilt ömmande fall. Det kan leda till att en del individer ändå bedömer att det är bättre för dem att stanna i Sverige och leva som papperslösa än att återvända till det forna hemlandet. Förändringen kan få en påverkan på Göteborgssamhället om fler människor i staden vistas här utan uppehållstillstånd. Otryggheten kan öka och tilliten till samhället kan minska.

När det gäller konsekvenserna av förslagen i förhållande till barn hänvisas till att det även med skärpningen från särskilt till synnerligen ömmande omständigheter alltid ska beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. Samtidigt anges att det inte får gå så långt att det i princip blir ett eget kriterium för uppehållstillstånd att vara barn. När förändringen gjordes från synnerligen till särskilt ömmande omständigheter för barn var anledningen just att barnrättsperspektivet behövde beaktas i högre utsträckning (prop. 2013/14:216). Enligt Göteborgs Stad är konsekvenserna av förslaget ur nämnda barnrättsperspektiv inte tillräckligt belysta i förhållande till barn som omfattas av förslaget.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Jenny Broman (V) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan, enligt stadsledningskontorets förslag, och avslag på yrkande från SD den 17 mars 2023 (bilaga A).

Axel Josefson (M) yrkade avslag på stadsledningskontorets förslag med hänvisning till yttrandet från M, D, L och KD den 22 mars 2023 (bilaga B).

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som framgår av yrkande från SD den 17 mars 2023 (bilaga A).

Vid omröstning i huvudvotering beträffande Jenny Bromans yrkande och Axel Josefsons yrkande röstade Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti (S), Jenny Broman (V), Karin Pleijel (MP), tjänstgörande ersättarna Johannes Hulter (S) och Marie Brynolfsson (V) samt tjänstgörande ordföranden Daniel Bernmar (V) för bifall till Jenny Bromans yrkande.

Axel Josefson (M), Martin Wannholt (D), Jörgen Fogelklou (SD), Elisabet Lann (KD) samt tjänstgörande ersättarna Nina Miskovsky (M) och Anneli Rhedin (M) röstade för bifall till Axel Josefsons yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade med sju röster mot sex att bifalla Jenny Bromans yrkande.

Jörgen Fogelklou (SD) reserverade sig mot beslutet.

Representanterna från M, D och KD antecknade som yttrande en skrivelse från den 22 mars 2023 (bilaga B).

Emmyly Bönfors (C) antecknade som yttrande en skrivelse från
den 21 mars 2023 (bilaga C).

Göteborg den 22 mars 2023
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Daniel Bernmar

Mathias Sköld

Yrkande angående – Remiss från Justitiedepartementet - Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen

1: Ersätta Göteborgs Stads remissvar med bilaga 1 sida 3 i detta yrkande.

Yttrande

Svensk migration ska anpassas till miniminivån enligt EU-rätten samtidigt som internationella konventioner upprätthålls inklusive asylrätten.

Överenskommelsen innebär ett tydligt skifte för svensk migrationspolitik.

Följande reformer kommer genomföras inom ramen för projektet:

- Skärpta villkor för anhöriginvandring med begränsade möjligheter till undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring för vissa skyddsbehövande.
- Ändrat krav för att vara anknytningsperson med tidsbegränsat uppehållstillstånd. Det ställs i dessa fall krav på att anknytningspersonen ska ha välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd under en längre tid
- Höjd åldersgräns för att vägra uppehållstillstånd på grund av anknytning för att garantera en bättre integration och förhindra tvångsäktenskap får kräva att anknytningspersonen och dennes make ska ha uppnått en viss lägsta ålder, högst 21 år, innan maken kan återförenas med anknytningspersonen
- Begränsade möjligheter att beviljas uppehållstillstånd av humanitära skäl, där möjligheten för vissa vuxna att beviljas uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter bör tas bort
- Skärpt arbetskraftsinvandring genom att återinföra den statliga arbetsmarknadsprövningen med krav på kvalifikationer, lön och behov.
- Skärpta krav för medborgarskap och höjd tröskel för att ta del av skattefinansierad välfärd

- Intensifierat återvändandearbete genom att uppmuntra frivillig återvandring för invandrare i utanförskap
- Återkallande av uppehållstillstånd i fler fall för de som är inblandade i terrorism eller grova brott.

Sverige har under decennier haft ett makalöst generöst regelverk för invandring. Nära två miljoner utlänningar har valt Sverige som slutdestination, varav nästan en miljon har kommit som asylinvandrare. Konsekvenserna för det svenska samhället på områden som spänner från arbetsmarknad och skola, till brottsutveckling, sammanhållning och offentlig ekonomi – är svåra att överskatta. Invandringen har inte varit bra för Sverige.

Att det redan bor en stor invandrad befolkning här är ett stort skäl till att invandrare väljer just Sverige, därför behöver Sveriges invandringspolitik vara mer restriktiv än våra grannländers eller något annat lands i EU. Det direkta asylmottagandet från länder som inte utgör vårt närområde ska minskas till nära noll. Mottagande från länder i närområdet ska enbart ske när det är ett pågående krig, och det ska avslutas när krisen är över. Anhöriginvandringen, som står för den större delen av den asylrelaterade invandringen, ska begränsas så långt det är möjligt och förenas med strikta krav.

Det måste bli enkelt att utvisa invandrare. Både de som begår brott och de som fått ett nej på sin ansökan om att få stanna här. Även gängmedlemmar, narkotikamissbrukare, personer med en kriminell livsstil och andra asociala, måste kunna utvisas. Att regeringen låter våldsverkare, våldtäktsmän och illegala invandrare i stort vara kvar här, att man ger dem bidrag och gratis sjukvård är inget annat än en skandal. Sverigedemokraterna har alltid varit för att upphäva medborgarskap för de som är inblandade i terrorism eller grova brott i stort.

Sverigedemokraterna vill upprätta en kravbaserad integrationspolitik som bygger på att man tar seden dit man kommer. Den som är ny i Sverige ska mötas av tydlig samhällsinformation som förklarar vad som krävs för att passa in. Invandrare ska kvalificera sig till välfärden genom egen försörjning. För att få medborgarskap ska man uppfylla en rad krav: man ska kunna det svenska språket, ha kunskap om vårt samhälle och vår kultur, man ska ha bott här en lång tid, och man ska ha försörjt sig själv. Personer som inte lär sig svenska, som inte vill arbeta och inte vill anpassa sig till våra normer och värderingar ska få hjälp att återvända hem.

För att återställa Sverige till vad det en gång var behövs både att invandringen minskar och att återvandringen ökar. De som är här lagligt, men inte kommit in i samhället på ett bra sätt, ska uppmuntras att återvända. Särskilda insatser ska införas, så att det blir så lätt och smidigt som möjligt att åka hem.

Reglerna för arbetskraftsinvandring har i praktiken slutat fungera. Korruption, fusk och handel med både tillstånd och människor är vanligt. Sverige behöver införa en riktig arbetsmarknadsprövning av arbetstillstånd för att förhindra att arbetsgivare importerar billig arbetskraft i yrken som kräver liten eller ingen utbildning.

Bilaga 1:

Göteborgs Stads yttrande över remissen Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl

Av det remitterade utkastet framgår att de förslagna skärpningarna i utlänningslagen syftar till att minska antalet asylsökande som söker sig till Sverige, vilket skapar bättre förutsättningar för bra mottagande och fungerande integration. Det svenska regelverket ska således inte vara mer generöst än EU-rätten och konventionsåtaganden kräver. Utifrån de kommunala perspektiv som Göteborgs Stad har att beakta görs den positiva bedömningen att antalet asylsökande och nyanlända som söker sig till Sverige kommer minska.

Ändrat krav för att vara anknytningsperson med tidsbegränsat uppehållstillstånd

I samband med övergången från permanenta till tidsbegränsade uppehållstillstånd för skyddsbehövande, infördes i juli 2021 bestämmelser om när det är möjligt att bevilja uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som endast har tidsbegränsat uppehållstillstånd. Det ställs i dessa fall krav på att anknytningspersonen ska ha välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd under en längre tid. Något Göteborgs Stad uppfattar som positivt.

Göteborg Stad instämmer med det som anförs i remissen att det inte kan uteslutas att kraven på en anknytningsperson i nuvarande lagstiftning är för låga i förhållande till familjeåterföreningsdirektivet, där begreppet varaktigt uppehållstillstånd används. Av Tidöavtalet framgår att asylrelaterade uppehållstillstånd ska vara tidsbegränsade och att permanenta uppehållstillstånd ska utmönstras till förmån för ett nytt system som utgår från berörd invandrares skyddsstatus.

Göteborgs Stads bedömning är att det, förutsatt att ett sådant förslag tas fram och genomförs, kommer få som positiv effekt att färre individer med uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande kommer att ha välgrundade utsikter att få ett varaktigt uppehållstillstånd.

Höjd åldersgräns för att vägra uppehållstillstånd på grund av anknytning

I förslaget anges att Sverige inte ska ha ett mer generöst regelverk än vad som krävs enligt EU-rätten och internationella konventioner något Göteborgs stad ställer sig bakom. Det är enligt Göteborgs Stad rimligt att ifrågasätta om familjeåterförening måste ske i Sverige.

Göteborgs Stads bedömning är att en begränsning av möjligheten till uppehållstillstånd av humanitära skäl, kommer att få en positiv inverkan.

Om det leder till att en del individer ändå bedömer att det är bättre för dem att stanna i Sverige och leva som papperslösa än att återvända till det forna hemlandet bör polis och rättsväsendet ta vid. Göteborg bör inrätta ett kommunalt återvändningskansli för att hjälpa till med frivillig återvandring. Tryggheten och tilliten till samhället bör därmed öka, när de människor som inte har rätt till att vara i Sverige återvänt till sina respektive hemländer

Begränsade möjligheter till undantag från försörjningskravet vid anhörginvandring för vissa skyddsbehövande

Det är en rimlig och sund utgångspunkt att den som vill återförenas med sina anhöriga även kan försörja dem. För att få medborgarskap ska man uppfylla en rad krav: man ska kunna det svenska språket, ha kunskap om vårt samhälle och vår kultur, man ska ha bott här en lång tid, och man ska ha försörjt sig själv. Personer som inte lär sig svenska, som inte vill arbeta och inte vill anpassa sig till våra normer och värderingar ska få hjälp att återvända hem.

Göteborgs Stad bedömer att syftet med förslagen blir konstruktiva steg i rätt riktning för att trygga upp Göteborg både ur såväl samhällsocial som ekonomisk aspekt.

Yttrande angående – Remiss från Regeringskansliet - Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl

Tiden för den politiska beredningen av detta ärende kunde ha, i den bästa av världar, varit något längre för att på ett adekvat sätt förhålla sig till alla delar i lagrådsremissen. Partierna bakom detta yttrande anser emellertid att det remissvar som presenterats i tjänsteutlåtandet inte fullt ut lyfter alla aspekter av de förslag som Regeringen nu föreslår. Stadsledningskontorets yttrande lyfter främst de negativa konsekvenser som föreslagna villkor kan bidra till, men utelämnar en rad viktiga reformer som ligger till grund för remissen.

Självklart ser även vi att det finns konsekvenser som kan utmana stadens verksamheter på kort sikt och det är också självklart att barnperspektivet bör beaktas i det fortsatta arbetet, men på lång sikt anser vi dessa förslag bidra till ett mer hållbart flyktingmottagande och integrationsarbete.

Föreslagna villkor är även i linje med internationella konventioner och de krav som satts av EU:s medlemsländer. Sammanfattningsvis ser vi positivt på intentionerna i lagrådsremissen och vi avstyrker således yttrandet från Stadsledningskontoret.

Yttrande angående Remiss från Justitiedepartementet - Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl

En remiss från justitiedepartementet om att kraftigt begränsa anhöriginvandring och begränsa möjlighet till uppehållstillstånd är ute på remiss. Centerpartiet ser mycket kritiskt på det förslaget som ligger på bordet.

För det första ser vi att remisstiden är för knapp och att möjligheten att inkomma med synpunkter därmed försvåras. Förändringar av dessa slag bör inte hastas igenom med tanke på de stora konsekvenser det får för personerna det berör. Vi delar stadsledningskontorets bedömning att samtliga förslag i utkastet får konsekvenser för asylsökande och nyanlända, framförallt för kvinnor, barn och vissa utsatta grupper. Men också för andra grupper, till exempel individer med funktionsnedsättning eller låg utbildning. Den analys som har gjorts av lagförslagets konsekvenser för barn och för jämställdheten är dessutom inte tillräcklig.

Centerpartiet kan inte stå bakom de åtstramningar som regeringen nu vill göra gällande humanitär grund och begränsad anhöriginvandring. Istället vill vi att den migrationslagstiftning som kom på plats så sent som 2021 ska fortsätta gälla. Den lagstiftningen innebar att möjligheten att få uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl utökades. Detta genom att en person som bott i Sverige länge med uppehållstillstånd och har en mycket stark anknytning hit i vissa särskilda fall får stanna kvar. Detta tycker Centerpartiet var en bra förändring och vänder oss emot det förslag regeringen nu lagt fram om en smalare humanitär grund.

Centerpartiet värnar också rätten till familjeåterförening för de människor som flytt till Sverige. Att försvåra för exempelvis barn att återförenas med sina föräldrar eller partners att leva tillsammans är inhumant. Det riskerar att framförallt kvinnor barn blir kvar i konfliktområden och krigszoner istället för att förenas med familj som är på plats i Sverige.

Sammanfattningsvis är detta förslag en försämring av den gällande migrationslagstiftningen och Centerpartiet kan inte ställa sig bakom de förslag som presenteras.